50e jaar. — Nr 15. Zaterdag, 7 Februari 1903.

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. COLLEE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *POSTRIJDER* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendinger, van brieven, geld of aankondigingen moeten franco gedaan worden aan den uitgever, **Groote Markt, te Tongeren.**

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement :

Drie maal per week **6** franks per jaar
Twee » » **5** »
Een » » **4** »

Een blad afzonderlijk **10** centiemen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen **15** cent^mes per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of binnen in het blad : **1** fr. den drukregel.

Zaal CONCORDIA. — DE WITTE LELIE. — Tongeren.

Prachtige Tooneelvertooningen op Vastenavond Zondag om 2 1/2 u. 's nam. en Maandag om 7 1/2 u. s'av.

HET WERELDBEROEMD TOONEELSPEL

MICHAËL STROGOFF

In 7 Bedrijven en 5 Tafereelen. — Weelderige costumen. — Heerlijke decors. — Meer dan honderd acteurs en figuranten.

TONGEREN, DEN 7 FEBRUARI 1903.

VAN ALLES WAT.

DE KLOOSTERVERVOLGING. — Volgens sommige bladen, hebben de kloosterlingen in Frankrijk besloten weerstand te bieden, 't is te zeggen, niet te buigen voor de beslissing van het parlement, die hun toelating weigert en zich te laten veroordeelen en met geweld verjagen.

Vanwaar die verandering van houding ? Een der oversten dier kloosters heeft het uitgelegd :

— Die verandering is ontstaan uit geheel nieuwe toestanden, uit eene brutale schending van het recht ten onze opzichte. Wij hebben ons aan de wet onderworpen. Men heeft ons gezegd : Vraagt de toelatingen nu de vraag regelmatig gedaan is, wil men ze verwerpen zonder onderzoek.

Tegen dergelijke willekeur, verzetten wij ons. Onze werken, die met ons verdwijnen, zullen niet meer in gevaar zijn. Wij zullen alleen lijden. Wij zullen niets meer te verliezen hebben !

— Hoe zullen de kloosterlingen weerstand bieden.

— Gelijk in 1882 ; wij zullen de deuren der kloosters barrikaderen. Indien zij ons buitenjagen, zullen wij terugkeeren ; zijn de deuren gesloten, dan klimmen wij in door het venster. Wij zullen de zegels afrukken en ons in de gevangenis doen zetten. En wanneer wij loskomen, zullen wij herbeginnen.

Het aantaal kloosters dat besloten heeft aldus te handelen, is omtrent 500, waarbij 4000 scholen moeten gevoegd worden.

* *

LIBERALE VERDRAAGZAAMHEID. — De stad Geel steunt jaarlijks een crediet om schoolkoloniën te richten. De vooruitstrevende liberalen zijn van gevoelen, dat die geldenzouden moeten dienen om al de weeke, onderkomen kinderen, toe te laten, gedurende eenige weken, de gezonde buitenlucht in te ademen.

Het orgaan der doctrinairs, La Flandre Libérale, komt daar echter hevig tegen op. Zij wil, kost wat kost, de leerlingen der katholieke scholen uitsluiten van 't genot dier toelagen.

Ziedaar wel deliberale verdraagzaamheid in hare ware wezenlijkheid ! De partijgeest overweegt bij onze tegenstrevers alle edele gevoelens : zij zijn zelfs bekwaam hunnen politieken haat bot te vieren op arme lijdende kleinen, wier eenige misdaad hierin bestaat, tot eene katholieke familie te behoren.

En ze zijn overal dezelfde, die liberale vrijheidsvrienden. Waar zij er de macht toe hebben, verdrukken zij anders denkenden.

Hebben we dat overal niet gezien ?

En dat geheurt overal waar de liberalen meester zijn.

* *

GROOTE HEEREN. — *Le Peuple* haalt eenige voorbeelden van Pruisische groote heeren aan en komt tot dit besluit :

« Die heeren kunnen de opbrengst hunner gronden niet verteren, terwijl de Pruisische boeren zich moeten tevreden houden met brood en aardappels.

» Schoon regiem voorwaar ! »

De socialisten spuwen ec ter niet naar dat schoon regiem. Furnémont, Grimard, Vandervelde en meer anderen vermeerderen gedurig hun kapitaal bij middel van hunne renten, in plaats van hetgeen zij niet kunnen verteren aan de arme boeren en werkliedenuit te deelen.

Maar, die heeren klagen niet te min de misbruiken van het kapitalism aan..... bij anderen.

* *

NIEUWE DRANKWET. — De nieuwe drankwet in Engeland is zeer streng en waarlijk geschikt om de dronkenschap den kop in te slaan.

In Londen heeft deze wet reeds haar uitwerksel gehad, en iedereen is erover tevreden.

Den maandag waren er vroeger van de 40 tot 50 gevallen van dronkenschap te vonnissen.

Sedert de toepassing der nieuwe wet, zijn er reeds maar 10 tot 15 meer, voor geheel Londen.

Het is eene ware zuivering der straten. De « zwarte lijst » die schandpaal, werkt ook goed.

De engelsche wetgever heeft het gezegd :

« De dronkenschap verwekt veel meer verwoestingen dan de pest en, kost wat kost, zullen wij ze uitroeien. »

* *

LANDBOUWONDERWIJS. — De uitgaven ten last van den Staat, voor de instellingen voor landbouwonderwijs, hulpgelden aan de vrije land- en hofbouwscholen, landbouw huishoudscholen voor meisjes, landbouwleergangen voor volwassenen en voor soldaten, leergangen voor fruitbomenteelt, hoefsmederij, bien- en vogelenteelt enz. hebben, voor het jaar 1902, 750.000 fr. bedragen.

Liberalen en socialisten zijn van gevoelen dat die uitgaven volkomen nutteloos zijn.

Daaraan kunnen de landbouwers zich de genegenheid van rooden en blauwen voor den landbouw afmeten.

Briefwisseling.

M. Laurens Jaspers, de talent- en ijvervolle Hoofdonderwijzer van Cauille, verzoekt ons nogmaals het volgend schrijven in te lasschen :

Cauille den 4 Februari 1903.

Zeer achtbare heer uitgever van den « *Postrijder* »,

Wij zijn Ued. hartelijk dankbaar voor de welwillende opneming van ons antwoord aan het *Algemeen Belang-Gazette de Tongres*, de twee twiststokende bladjes van « *Keo de Kalot* » den lasterenden bespotter van den « *Caulillschen Volksbond* ».

Mogen wij nogmaals zoo vrij zijn Ued. te verzoeken het volgend schrijven in Uw geëerd blad op te nemen ?

Ued. op voorhand bedankend, blijven wij Uw verkleefde dienaar

LAUR. JASPERS-DRIES.

* *

Heer Uitgever van 't *Algemeen Belang* en der *Gazette de Tongres*.

Als laatste antwoord op Uwe lasterende spotartikels, waardoor gij sinds eettelijke weken, de opkomst van de Katholieke Volksbondafdelingen in het kanton Achel tracht te doen mislukken, *uit persoonlijke wraakzucht jegens onze hoogachtbare heeren volksvertegenwoordigers en tegen al zie niet naar uwe pippen wil dansen*, verzoeken wij U vriendelijk, hieraanvolgend schrijven van den weledelen heer Helleputte, in uwe beide bladen op te nemen, alsmede bijgaanden brief.

Wij denken dat hetzelve, — gepaard met de protestatie van de heer « Graaf Theod. de Renesse, senator, en Karel Gielen, dé, uté, — voldoende zal zijn, om Uwe zeer achtbare lezers te doen inzien, met welke opzettende kwaadwilligheid gij de voorloopige Bondstatuten verdraait en ondereen aanvult, die het durft wagen de kiezers aan te zetten om zich in gemeentelijke afdelingen te vereenigen.

Het zal ook den bodem inslaan aan uwe gezegden dat M. Helleputte nog zal moeten komen, om overal het zuiver geloof tot op de minste gemeenten te herprediken, als allen de statuten zullen begrijpen gelijk de Caulillenaren.

* *

Leuven den 2 Februari 1903.

Mijnheer Jaspers, Hoofdonderwijzer te Cauille (Limburg).

Hartelijk proficiat voor uw antwoord aan het « *Algemeen Belang* ». Hoe kan men toch de waarheid zoo verdraaien !

Uw toegenegen
J. HELLEPUTTE,
Volksvertegenwoordiger voor Tongeren-Maeseyck.

N. B. « Keo de Kalot » zal wel inzien, geloot ik, welk verschil er bestaat tusschen *deze gelukwensching* en de *veronderstelde Conjoleesche vermaning*, welke *Keo* stoutweg in den mond van den hoogachtbaren heer volksvertegenwoordiger legde.

Met achting
LAUR. JASPERS-DRIES,
VOORDRACHTGEVER.

Katholieke Associatie

KANTON LOON.

Eene belangrijke vergadering heeft verleden zondag in den Katholieken Kring van Borgloon plaats gehad, ten einde over te gaan tot de inrichting eener katholieke Associatie in het kanton.

Meer dan drie honderd personen hadden aan den oproep van het Comiteit beantwoord.

M. Ridder de Borman, Lid der bestendige Afvaardiging, zat de vergadering voor. Rond hem, zetelden aan het bureel, de Z. E. H. Pennars, Pastoor-Deken, M. de Graaf Théod. de Renesse, Senator, MM. Helleputte en Drèmaisières, Volksvertegenwoordigers, MM. Huyen en Deploige, Provinciale Raadsleden, M. de Graaf A. de Borchgrave d'Altena, Provincial Raadslid, die zich voor het oogenblik ta den vreemde bevindt, had zich veronschuldigd de vergadering niet kunnen bij te wonen. Op het oogenblik dat de politieke overheden hunne intrede in de zaal doen, voeren de dappere Fanfares Sint-Cecilia, in hunne eer, verscheidene der mooiste stukken van hun rijk repertorium uit. M. Daris-Claes, de achtbare Voorzitter der Fanfares, wenscht, in zeer wel gepaste woorden, de overheden welkom. In naam der Maatschappij Sint-Cecilia bedankt hij in het bijzonder M. den Graaf de Renesse en M. Helleputte, over de eer welke zij aan de Fanfares gedaan hebben door zich respectievelijk eerevoorzitter en eerelid der Maatschappij te laten uitroepen.

M. de Graaf de Renesse antwoordt aan M. Daris. De achtbare Senator zegt dat hij gelukkig is zich in het kanton Loon te bevinden, in hetwelk hij geboren is. Daverende toejuichingen begroeten de welsprekende woorden van M. den Graaf de Renesse en de Fanfares heffen eene meeslepende Brabançonne aan. Alsdan heeft de opening der officiële zitting plaats.

M. de Ridder de Borman, Voorzitter, bedankt de aanwezigen zoo talrijk, en velen onder hen, van zoo ver gekomen te zijn om deze belangrijke vergadering bij te wonen.

De achtbare voorzitter legt het doel der vergadering uit.

Het geldt den Katholieken Bond van Loon op eenen nieuwen voet in te richten.

Er zijn dergelijke bonden sedert eenigen tijd reeds tot stand gekomen in de meeste Kantons der arrondissementen Tongeren en Maeseyck, en men zal er binnen kort tot stand brengen in de andere, zoodat weldra de katholieke partij in het arrondissement Tongeren en in het arrondissement Maeseyck, voor de Wetgevende Kiezingen, eene volledige inrichting zal bezitten.

Welk is het doel van deze bonden ?

Het is wenschelijk, ja noodzakelijk, dat, wanneer eene kiezing, hetzij voor den provincieraad, hetzij voor de Wetgevende Kamers plaats heeft, alle Katholieken gelijk een man te samen werken ; en dat kan niet geschieden indien zij zich niet voorafgaat akkoord stellen over de aanduiding der noodige kandidaten. Iedereen moet het recht hebben zich als kandidaat aan zijne medeburgers aan te bieden, indien hij meent in staat te zijn om hun dienst te bewijzen en om teveens de Katholieke zaak behoorlijk te verdedigen ; maar daarover moet beslist worden in familie, onder katholieken, zoodat er, op den dag der kiezing, maar éene katholieke lijst zij, en dat deze ondersteund worde door alle katholieken zonder uitzondering, ja zelfs door degenen die eerst hunne kandidatuur aangeboden hadden, doch niet aanvaard geworden zijn door de kiesvereenigingen. Ziedaar het doel der Bonden.

Is dat goed en nuttig ? Voorzeker, zonder den minste twijfel. Eerst en vooral willen wij de vrede en de eendracht behouden en, indien noodig, herstellen onder de katholieken. Wij zijn allen verkleefd aan dezelfde grondbeginselen, wij willen allen even rechtzinnig het welzijn van het Vaderland, de vrijheid der Kerk, het behoud van onzen nationalen geest, den voorspoed van ons volk ! Gansch eensgezind, wat onze politieke en godsdienstige overtuigingen betreft, moeten wij ook eensgezind zijn in onze werking, en daartoe zullen wij nooit komen zonder de inrichting van Bonden of Vereenigingen.

De onderverdeling van andere arrondissementen moet ons aanwakkeren om dat werk van eendracht en vrede zoo spoedig mogelijk te verwezenlijken. In groote arrondissementen gelijk Brussel, Antwerpen, Gent bestaan er, natuurlijk, meer oorzaken van oneenigheid dan in een betrekkelijk klein arrondissement gelijk het onze, en nochtans gaan al de katholieken er ten strijde, hand aan hand. Waarom ? Omdat er daar vereenigingen bestaan, waar gezag door alle katholieken erkend wordt en wier beslissing onmiddelijk alle onenigheden doet verdwijnen. Het is aan de Bonden en vereenigingen dat de katholieke partij voor haar grootste deel hare kracht en haren vooruitgang te danken heeft. Het dient dat voorbeeld te volgen, met het vast betrouwen dat, hier gelijk elders, de inrichting der Bonden de zoo wenschelijke eensgezindheid onder katholieken buiten alle gevaar zal stellen.

De inrichting onzer bonden is noodzakelijk onder een ander oogpunt : het is door die inrichting alleen dat wij de keus van anti-katholieke kandidaten zullen beletten, — ik spreek hier bijzonder van de kiezingen voor de Kamer der Volksvertegenwoordigers.

Het is waar, wij zijn sterk, buitengewoon sterk, in de vereenigde arrondissementen Tongeren en Maeseyck, maar laat ons den vijand niet te klein kennen. Wij zijn niet meer in den tijd waar de liberalen of socialisten de meerderheid moesten bekomen om eenen hunner mannen te doen zegevieren.

Met het stelsel der evenredige vertegenwoordiging, wordt een hunner kandidaten gekozen, indien hunne lijst het vierde der stemmen bekomt, in de gunstige veronderstelling zelfs dat al de katholieken, van hunne kant, voor eene zelfde lijst stemmen. Een vierde, dat is niet veel, en onze tegenstreevers zouden, op een gegeven oogenblik, zeer goed tot daar kunnen geraken, indien wij, katholieken, ons verdeelden.

Wij mogen niet vergeten dat, onder dit opzicht, het gevaar al grooter en grooter zal worden. Een aanzienlijk deel van Limburg zal, misschien binnen korte jaren, eene nijverheidsstreek worden ; in het kanton Mechelen, in het kanton Peer is kool ontdekt geworden ; wat meer is, van nu al bestaan in het arrondissement Maeseyck talrijke fabrieken en, van eenen anderen kant, gaan talrijke inwoners van het arrondissement Tongeren, werken in het Wolenland. De geest die onder de nijverheidswerkliden heerscht is doorgaans niet goed : de socialisten, die tot nu toe onze streken gerust gelaten hebben, omdat zij er toch niets konden verkrijgen, zullen zonder den minsten twijfel hun voorkeur, ik zal zelfs zeggen de meest gerbiedwaardige persoonlijke gedachten moeten ter zijde gelaten worden, om dat eerste inrichtingswerk te verwezenlijken. Eens ingericht, zal de onderverdeling ons leeren wat wij aan ons reglement moeten verbeteren, en indien de meerderheid der katholieke kiezers, in het belang der katholieke zaak, eene verandering in den eenen of den anderen zin verlangt, zal niemand er aan denken zulks te beletten. Die kiezers welke van de bonden zullen deelmaken, zullen in volle vrijheid daarover beslissen en niets zal gemakkelijker zijn, indien wij allen ons laten gebieden door het belang der katholieke partij, het eenigste dat bij de politiek verdient in aanmerking genomen te worden. Maar in Godsnaam, dat al de kwestien welke niet onafscheidbaar zijn van het grondbeginsel zelf der vereenigingen, op het achterplan verschoven worden en dat men, onder voorwendsel van beter te willen doen, niet eindige met niets te doen.

M. de voorzitter doet alsdan eenen warmen oproep tot den goeden wil en aan den eendrachtszin der aanwezigen en hij drukt tegelijkertijd den wensch en de hoop uit dat hetgeen, door deze vergadering zal beslist worden, tot nut zal strekken van de katholieke zaak, die aan alle aanwezigen zoo dierbaar is. (*Toejuichingen*).

Na M. den Ridder de Borman, neemt onze achtbare Volksvertegenwoordiger, M. Drèmaisières, het woord.

De vergadering van heden is belegd, zegt hij, ten einde over te gaan tot de werkzaamheden vereischt, om de Katholieke partij in ons arrondissement op vasten voet in te richten, en om deze inrichting in volkomene overeenstemming te brengen met de in de laatste jaren gewijzigde kieswetten, want eene partij zonder samenhang, zonder eenheid, moet onfeilbaar ten onder gaan.

Wanneer wij niet allen samen, hand in hand, te velde trekken onder één vaandel, wiens plooien al de verschillende groepen onzer katholieke afdeelingen kunnen omhullen, dan is men, helaas ! maar al te dikwijls bloog steld om zich in de toch zoo droevige en alleenlijk persoonlijke kwestiën te laten medesleepen.

En laat ons toch nieb uis het zog verliezen, dat alle verdeelidheden onter ons enkel de vijanden van onzen Godsdienst kunnen bevoordeelen, wat meer is, kunnen deze verdeelidheden ons onder het huidige stelsel der evenredige vertegenwoordiging zelfs een zetel doen verliezen, en zoo men in de laatste verkiezingen een oogenblik aan de wezenlijkheid van dit gevaar zou hebben kunnen twijfelelen, dat is het, omdat onze tegenstrevers onder hen nog veel meer verdeeld waren dan wij, en omdat velen hunner, in plaats van voor hun eigen kandidaat te kiezen, verkozen te stemmen voor eenen afzonderlijken kandidaat onzer partij ; dit schijnt klaarblijkend uit de vergelijking der bekomene stemmen met die in vroegere kiezingen behaald.

Doch spreken wij niet meer van het verledene, laat ons dat alles vergeten, bekommeren wij ons enkel met den hedendaagschen toestand. Wese ons eenig doel eendracht en verbroedering. Wezen wij geheel en al aan onzen plight die ons gebiedt met ons derwijze in te richten, dat onze partij als een machtigen dam zal vormen, ons onoverwinbaar vrijwarende tegen allen aanval onzer vijanden.

Het kanton Loon heeft overigens sedert lang de Katholieke Bonden of Associaties gekend, en het heeft er altijd het groote nut van weten te waardeeren.

Door de aanstelling van het Algemeen stemrecht, dat de kieswetten wijzigde en het getal kiezers uitbreidde, moest natuurlijk de oude associaties zoodanige veranderingen ondergaan dan zij konden blijven voortgaan de uitdrukking

---

NA TWINTIG JAREN !

17de VERVOLG.

— Kapitein !

— Ik heb reeds te lang geduld gehad, ik zie in dat ik ongelijk had ; ik had u oogenblikkelijk de deur moeten wijzen.

Koenraad beefde van woede. Maar hij bedwong zich ; hij trad een stap terug en antwoordde met onnatuurlijke kalmte :

— Ik dacht tegenover een officier, een edelman te staan ; thans zie ik, dat ik met een ellendeling te doen heb.

— Ah ! Als de kreet van een getergd roofdier kwam deze uitroep over de lippen van den kapitein. Hij hief de vuist op, als wilde hij den officier in het gezicht slaan, doch voor den vlammenden blik van Koenraad liet hij de hand zakken en haalde diep adem. Inwendig was hij in zijnen schik, want hij had nu bereikt wat hij wenschte. Een tweegevecht was thans onvermijdelijk. Eene samenspraak tusschen Holtensen en den markies was daarlaat voorkomig zermonderd en hij, de beroemdste vechtersbaas van het regiment, ook er wel voor zorgen, dat de mond van den Duitschen officier voor altijd verstomde ; hij als beleedigde had toch de kens der wapenen.

— Ge zult van mij hooren, mijnheer, sprak hij met dreigende stem, terwijl hij zich afwendde.

— Het zal mij genoegen doen ; wanneer ik zeer spoedig van u hoor, antwoordde Koenraad rustig, die thans zijne beslaarheid weer bereigaanen had. Tot vergemakkelijking der besprekingen zal ik zoo vrij zijn, u mijn kaart over te geven, waarop mijn adres staat.

Hij nam uit zijn zakboekje een visietkaartje en wierp dat op eene tafel, die in de nabijheid stond. Daarop boog hij even en verliet het vertrek en het slot. Voor het portaal wachtte zijn rijtuig. Zuchtend liet hij zich achterover in de kussens vallen en gaf den koetsier bevel, zoo snel hij kon naar Metz te rijden.

Een gevoel van afkeer bekroop hem. Hij wendde den blik achterwaarts naar het slot en het in heerfstachtige rust daar liggende park, waarin hij zijn geluk gevonden had, slechts om het voor altijd te verliezen.

XVII.

Generaal Von Bruaken was zeer verbaasd een brief van Margaretha te ontvangen waarin zij hem verzocht, bij haar te komen daar ze hem als haren eenigen oprechten vriend, zaad wilde vragen. Zij had Ladoncchamps plotseling moeten verlaten en een onderkomen gevonden bij jufvrouw Josefine Thury in La Petite Max waar zij zoolang dacht te blijven tot ze weer eene betrekking had gevonden.

Het was reeds bijna avond, toen de generaal den brief ontving. Niettegenstaande dat, begaf hij zich terstond op weg, om Margaretha zijnen raad en zijne hulp aan te bieden. Hij vond haar in den kring der brave familie, welke aan de tafel in de woonkamer gezeten, het eenvoudige landelijke avondeten gebruikte.

— Als gij, M. de generaal, mogde mijnheer Thury met beleefdheid, met mejuffrouw Margo iets te bespreken hebt, dan zullen wij ons in de gelaakamer teruggtrekken.

— Ik heb inderdaad iets met mejuffrouw te bespreken, mijne goede mijnheer Thury, antwoordde mijnheer Von Bruaken, maar laat mij u er eerst voor danken, dat ge de dochter van mijn vriend, die ik als mijn eigen kind beschouw, zoo vriendelijk opgenomen hebt.

— Niet daarvan, heer generaal. Ik weet wat men aan eene dame verplicht is, en nadat mijn schoonvader, de oude Frans, mij verteld heeft, dat jufvrouw door M. De Marange bedrogen is...

— O, M. Thury !

— Verschooning, jufvrouw. Maar ik ben al zoo vrij geweest u te zeggen, dat ik den kapitein De Marange beter ken dan gij. M. De Marange verdient te geen enkel oprecht het vertrouwen van een braaf meisje.

— Kent gij den kapitein De Marange reeds lang, M. Thury ? vroeg de generaal.

— Sedert den grooten oorlog M. de generaal. De kapitein was toen nog een knaap, en zijne jeugd mag de vele dwaasheden verontschuldigen, die hij toen beging.

— Ge hebt mij eenmaal gezegd, dat ge gedurende den oorlog in Metz waart. Was M. De Marange evenzeens in de vesting ?

— Slechts korten tijd, M. de generaal. Ik zelf heb hem langs sluipwegen uit de vesting gebracht. Hij wilde mij overhalen met hem te ontvluchten, doch heer generaal, niet alleen mijne plicht als soldaat hield mij in Metz terug, maar de dankbaarheid jegens u.

— De dankbaarheid jegens mij ?

— Ja, heer generaal, gij hadt mij bericht over mijne familie gegeven en daarom wilde ik niet als een halve bandiet in het verborgene tegen u of uwe landslieden strijden ; als eerlijk soldaat durfde ik wel tegenover u staan.

— Maar ik begrijp er niets van, mijnheer Thury. Ge zegt dat ge met M. De Marange als bandiet tegen de Duitschers zoudt strijden !

— Het is twintig jaar geleden, heer generaal. Eene bekentenis kan nu niemand meer kwaad doen, doch goed misschien voor deze dame, als ze daardoor weet hoe weinig mijnheer De Marange hare genegenheid verdiende. Nu, mijnheer de generaal, mijnheer De Marange, hoe jong hij destijds ook ware, wilde eene franschtirsbende uit de landslieden der noordelijke Vogezen en de Ardennen samenstellen, om eenzame posten der Duitschers te overvallen en te vernietigen. Ik wilde aan dit rooverswerk geen deel nemen ; ik vond het voor een eerlijk soldaat onwaardig. Maar zou mij gaarne overgehaald hebben, mee te gaan, want ik kende als boschwachter alle sluiphoeken en geheime paden van het gebergte. Maar, zooals ik gezegd heb, ik weigerde ; ik bleef in Metz tot overgave der vesting.

De generaal had de woorden van Thury met gespannen opmerksaamheid aangehoord. Zij schenen eene bevestiging te zijn van een vermoeden, dat mijnheer Von Bruaken reeds sedert langen tijd koesterde. Stellig kon mijnheer Thury nog meer bijzonderheden meedeelen ; maar zou hij hem daartoe overhalen in tegenwoordigheid van Margaretha, die door deze ontbullingen misschien in hoogen graad verschrikken zou ? Hij wilde er eerst eens met Thury alleen over spreken en wendde zich tot Margaretha om haar te verzoeken, hem in de gelaakamer te wachten, toen het jonge meisje hare hand op zijn arm legde en met licht bevende stem sprak : Ik begrijp wat gij van mij verlangen wilt, M. de generaal, en ik dank u voor uwe goede bedoelin , maar laat mij de bekentenis van den wakkeren M. Thury mede aanhoren — hoe het dan ook zij, ik zal het weten te dragen.

M. Thury zag verbaasd naar den generaal en Margaretha.

— Ik heb niets te bekennen, M. de generaal, zegde hij langzaam en bedachtzaam, met eene zekere voorzichtigheid, den lotharingschen boer eigen.

— Ik weet wel, mijn goede Thury, antwoordde de generaal, dat ge voor uwen persoon niets geheim te houden hebt. Maar ge zult me zeker wel eenige vragen willen beantwoorden, nadat ik u een klein voorval uit dienzelfden oorlogstijd hebverhaald, dat met de vlucht van M. De Marange in verband schijnt te staan. Zooals ge weet, lag ik met mijne compagnie aange weken in het slot De Marange, omdat ik in den omtrek daarvan sterke vrijschuttersbeenden had bemerkt, die zelfs een detachement onzer troepen overvallen en verstrooid hadden. Bij deze gelegenheid was de vader van jufvr. Margaretha niet op het veld, maar door sluipmoordenaarshand gevallen ; juist toen bij zijne kamer verlaten wilde, werd hij langs achter neergestooten.

— Ik heb van dat alles reeds gehoord, M. de generaal. De jufvrouw heeft mij reeds verteld, dat zij de dochter is van den in het park Ladoncchamps rustenden kapitein Martens.

— Nu goed — wegens dat voorval was het noodig dat, toen ik op het slot Marange lag, de grootste voorzichtigheid en waakzaamheid in acht genomen werden. Het kasteel scheen onbewoond, alleen in den ouden toren leefde eene oude dame met een ouden dienaar en eene meid.

— Dat was mevrouw De Marange.

— Juist. Mevrouw De Marange liet zich echter niet zien. Slechts na herhaald verzoek stond ze toe, den toren nauwkeurig te onderzoeken. De kelders en de ondaardsche gevangenis daarvan waren voortreffelijke schuilhoeken voor eene rooversbende. Wij vonden echter niets en lieten de oude dame den volgenden tijd met rust. 'D vrijschutters scheenen zich uit den omtrek verwijderd te hebben. Op een der volgende dagen moest ik met mijne afdeeling afmarcheeren, toen ik nog een avontuur beleefde, waarvan de beterkenis mij eerst later duidelijk geworden is. Ik was op zekeren nacht wakker en hoorde voor de deur van mijne kamer een zacht geruisch. Eene siddernde vrouwenstem scheen iets te vertoeken aan eenen man, hetgeen deze niet wilde toestaan. Daar het onderhoud in het Fransch gevoerd werd, werd mijne opmerksaamheid in de hoogste mate gaande gemaakt.

« Ik stond op en ging zachtjes naar de deur. In dit oogenblik greep eene hand van buiten den knop van de deur, om te onderzoeken of deze gesloten was. Ik had den grendel voor de deur geschoven. Het verzoek, om ze te openen werd nu gedaan. Nogmaals hoorde ik de vrouwenstem vragen : « Laat het nu genoeg zijn, Eugène, ik smeek het u ! Gij stort mij en u in het verderf ! » Thans wist ik, dat de man daarbuiten iets vreeselijks in het schild voerde. Ik greep mijnen revolver, schoof zacht den grendel van de deur en opende deze met een snellen ruk.

— Het licht der volle maan stroomde helder door het groote venster in den gang. Ik herkende de in een mantel gehulde gestalte van een jongen man en de oude mevrouw De Marange. De man deinsde achteruit, toen hij mij zoo plotselings voor zich zag en wilde ontvluchten. Ik hief den revolver op. — Halt of ik schiet ! — riep ik op bevelenden, dreigenden toon en de jonge man bleef siddernd staan. — Wie zijt ge en wat doet gij hier in het slot ? Hoe komt ge hier, onbemerkt door de posten ? vroeg ik verder.

« Maar eer de jongen antwoorden kon, wierp de oude vrouw De Marange zich voor mij op de knieën en smeekte met opgeheven handen, haren zoon niet in het bederf te storten. Hij was uit Metz ontweken en langs een geheimen weg bij haar in den toren gekomen.

« Bij wilde naar het Fransche leger, maar zij beloofde mij, dat ze hem terug zou brengen van dat voornemen, hij zou niet tegen de Duitschers strijden, hij zou rustig bij haar in den ouden toren blijven, bij was nog zoo jong, zestien jaar ! In den angst van haar hart omvatte zij mijne knieën en weende bitterlijk. De knaap stond er bij met doukere, naar den grond gerichte blikken.

« Hij was inderdaad nog bijna een jongen. Ik kreeg medelijden met de oude vrouw, wier wit haar losgegaan was en in lange strengen aan de gestalte golfde, die zich nog steeds aan mijne voeten bevond. Ik herinnerde me mijne moeder en liet den knaap, die het kwaadwillig op zijn lieven had toegelegd, loopen.

« Ik liet den revolver zakken en sprak :

« Dank het uwe moeder, dat ik u niet een den krijgsraad overlever. Verijdert u, maar steek er aan mij nooit weer op zulke verdachte wijze te nadeeren. Ik zou dan geen pardon kunnen geven.

« Natuurlijk had ik deze woorden gesproken, of de knaap liep heen en was eenslaps verdwenen. De dankbaarheid der oude dame kende geene grenzen. Zij vermocht mij, de handen te kussen ; ik weerde haar af, doch werd door dat alles verhinderd, na te sporen, hoe de jongeling zoo plotseling verdwijnen kon, hetgeen mij zeer zonderlinz voorkwam.

« Den volgenden dag ontdekte ik toch de oorzaak van dat plotseling verdwijnen. Na lang zoeken vonden wij in het zwart houten beschot van den gang eene verborgen deur, welke toegang tot een ons allen onbekende verbindingsgang met den ouden toren gaf. In dezen gang waar de jonge knaap verdwenen ; op de plaats, waar de verborgen deur was, werd ook kapitein Martens neergestooten en er is geen twijfel zan, dat de moordenaar in den geheimen gang op kapitein Martens gewacht en zich na de daad door de gang in den ouden toren gered heeft.

« Wij droogen thans den toren binnen, doch wij vonden daar niemand meer ; de oude dame, haar zoon, de knecht en de meid hadden zich heimelijk in den nacht verwijderd ; niettegenstaande nauwkeurige nasporingen werden de vluchtelingen niet ontdekt.

« Na eenige dagen gaf Metz zich eindelijk over en de verdere gebeurtenissen deden ons het kleinen avontuur vergeten. Eerst, toen ik hier naar Metz verplaatst werd, dacht ik daar weer meer aan, misschien M. Thury, kunt gij mij opheldering geven over dat voorval geven ? »

— Ik weet alleen, M. de generaal, antwoordde Thury ontwijkend, wat ik u daarvan verteld heb. Vraag mij nu niets meer, want ik kan u geen antwoord meer geven.

(Wordt voortgezet).